Q. D. B. V.

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

DE

SINGULARI ET COMMUNI PRINCIPUM IMPERII JURE,

EX

DECRETO & AUCTORITATE

MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS

IN CELEBERRIMA VIADRINA,

PRÆSIDE

DECANO SPECTABILI,

DN. PETRO Schultzen/ J.U.D.

ET INSTIT. IMPERIAL. PROFESSOR. ORDIN.

Dn. PATRONO ac PROMOTORE Suo omni Honoris cultu proseqvendo

PRO LICENTIA

SUMMOS In UTROq; JURE HONORES ac PRIVILEGIA DOCTORALIA CAPESSENDI,

IN AUDITORIO JCTORUM

Placido Eruditorum Examini submittit,

D. XV. April. An. M DC LXXXIX. hor. ante- & pomeridian.

HARTMANN. PETRUS Haberkorn/ Giess.

Francofurti ad Oderam, Typis CHRISTOPHORI ZEITLERI.

I. N. J.

Caput I.

DE DISCONVENIENTIA AC DISPARITATE IMPERANTIUM & PARENTIUM.

§. I.

NE illotis hanç Dissertationem aggrediar manibus, Deo Authore, ad qvem omnem spem meam refero, *Const. de Concept. ff. in proœm.* per qvem etiam omnes difficultates superatum iri confido, *l. 2. C. de off. praef. prætor. Afric.* meritò illam exordior. Hunc submissus veneror, ut initium, medium & finem felicem esse jubeat, meq; dignum servitium suum adimplere faciat! *l. 1. C. d. t.*

II. Neminem inveniri posse existimo, cui incognita existat maxima inter membra Rerumpublicarum disparitas ac disconvenientia. Ut alias silentiô præteream, in memoriam saltim revocabo Rempublicam nostram Romano-Germanicam; spectantur in ea personæ, qvæ *præsunt*, spectantur qvæ *subsunt*, illas imperantes, has parentes sivé subditos vocari, in aprico situm; huncq; naturalem esse ordinem, ut sint qvi imperent, sint qvi pareant,

l. 2. C. de in jus voc. Hahn. *tit de Just. & Jur. p. m. 65.* nullus eſt qvi contradicat, cùm omnis ſocietatis humanæ legitima gubernatio ab imperandi & parendi lege omnino dependeat. Reinking. *tr. de Reg. S. & E. lib. 1. cl. 1. num. 10.*

III. Imperantes comitatur legitima qvædam in perſonas ac res ſibi ſubjectas poteſtas, qvæ fundamentum in ipſo Jure Naturæ obtinet; originetenus ſiqvidem dominia cum ipsâ naturâ in ſtatu etiam adhuc innocentiæ exorta, atqve Deus humano generi ſtatim à mundo condito jus in res inferioris naturæ, iisdemq́; benè utendi *Gen. 1. v. 28.* contulit. Utut autem homines in prærecenſito ſtatu nihil proprii habuiſſe videantur, tamen per uſum rei, rem ſibi appropriarunt, & dum alter re uſus, alter eam non adprehendit, qvô uſu deinceps ceſſante, alius iterum eâ frui potuit ſine vitio Hahn. *c. l. p. 78. & 79.*

IV. Originalis hæcce poteſtas in inferiores conceſſa creaturas, ſucceſſu temporis à Gentibus uſu ita exigente, extenſa, atqve factum, ùt non tantùm homines alios homines ſibi ſubjectos reddiderint, ſed etiam alia rerum dominia ſibi asſignârint, & ſublatâ communionis materiâ, tanqvam proprias plenô Jure retinuerint.

V. Exerunt plenitudinem hanc Juris atqve poteſtatis præliantes Principes in bellis juſtè geſtis, erga debellatos populos ac regiones bellicô jure ſibi ſubjectas. Hinc armis primùm Nimrodum ſuum imperium conſtituiſſe, & homines, ceu beſtias in poteſtatem redegiſſe, conſtat; armis etiam Alexandrum M. tertiam Monarchiam acqviſiviſſe, ſimiliter armis Carolum M. Romanum Imperium ad Fran-

cos

cos transtulisse, passim historiæ commemorant. Dan. Ott. *de Jur. Pub. c. 17. p. m. 577.*

VI. Non nescit qvoqve Jus civile principia potestatis Principum describere, demonstrando: Qvomodo imperia acqvirantur, titulô & modô vel *particulari*, vel *universali*; Illô puta donatione, Ott. *c. l. c. 17. p. 576.* emptione, connubiis, electione, Ott. *c. 17 p. 549.* vid. Reink. *c. l. lib 1. cl. 3. cap. 2.* Hôc per successionem, & qvidem vel *testamentariam*, respectu [illegible] qvalitatis hæreditariæ, vel *ab intestato*, ad potestatem [illegible] accessus. Ott *c. l. p. m. 550.*

VII. Verùm enim verò non una eademq; inter ipsos imperantes habetur conditio, qvidam namqve potestate præditi sunt plenissimâ & absolutissimâ, qvidam circumscriptâ atqve limitatâ, si non semper qvoad potestatis essentiam, tamen ad minimum qvoad ejus existentiam, licentiam, facultatem & exercitium. Vid. Tabor. *in partit, elem. part. 1. th. 9, in ecthes. p m, 13.*

VIII. Ad prodigalitatem usq;, ut cum Limnæo loqvar, solet repeti regula: Qvemlibet Statum Imperii in territorio suo tantum posse, qvantum Imperator in Imperio, adeoqve ut secundum illam ratione jurium non Imperialium & majestaticorum, sed territorialium, Tab. *de Regim. Imp Eccl. th. 23. p. 26.* unusqvisqve Princeps in suo districtu Cæsarem se jactitare, Gail. *2. O. 57 n.* 7. imò plus Imperatore se valere in ditione sua, idqve qvoad facultatem transmittendi ditiones suas instar privatorum, in hæredes, & liberiorem disponendi & statuendi potestatem, non consideratis reservatis aliàs Imperatoriis, gloriari valeat. Limnæus *de Jur. Publ. Lib. 4. c. 8. n. 6. seqq.* Ex qvibus

omnibus patescit; plenitudinem potestatis ambitu suo generaliorem esse, denotareqve ordinariè jus & exercitium summi Imperii territorialis, qvod Germanis audit: Die Lands-Fürstliche oder Lands-hohe Obrigkeit. Reink. *Lib. 1. cl. 5. c. 2. n. 3.*

IX. Exercent autem plenitudinem isthanc potestátis Principes in omnes subditos suos, nisi isti exemptionem ab hac ipsis qvæsitam legitimô modô probent. Maximè verò conspicuam se offert illa plenitudo in Jurisdictione; Cùm omnia qvæ intra territorii septa continentur, in istius Domini patrocinio & jurisdictione, cujus est districtus & territorium, esse præsumantur. *L. 1. §. 4. ff. de off. præf. urb.* & *arg. l. ult. ff. de Jurisdict.* Limn. *Lib. 4. c. 8. n. 186.*

X. Alia verò atqve alia est Principum nostrorum Jurisdictio, qvàm illa, qvæ tempore olim floruit Romanorum & Francorum. Principes qvippe territoria sua Jure non amplius precariô, sed propriô & hæreditariô, possident. Vid Becker. *de Jur. Publ. Lib. 3. c. 4. p. 139.* Ut non dubitare liceat, qvin *privativè* Jurisdictionem in subditos suos ita exerceant, ut hi ratione primæ instantiæ extra territorium suum ad aliud forum evocari regulariter neqveant. Ord. Cam. *part. 2. tit. 1. & 5.* Limn. *c. l. n. 185.* Carpz. *in Process. Jur. tit. 2. artic. 2. n. 39.* & *tit. 3. artic. 4. n. 66. & n. 98.* qvanqvam aliàs per supervenientiam majoris Magistratus dicatur cessare jurisdictio minoris. *L. 5. C. de off. Rect. Prov.*

XI. Ex eadem potestate sua territoriali Principes etiam leges universales locales condunt, Jura provincialia, Lands-Ordnungen. Vid. Reink. *Lib. 1. cl. 5. c. 6. num. 9.* qvæ universales idcircò, qvòd illi civitatibus

tibus & civibus imperitent multis, dicuntur, & qvia leges istæ tam subditos, qvàm reliqvos omnes, qvi in Statuum territoriis contrahunt, obligant; idqve ideò, qvia, uti antea dictum, hæreditariô ditiones possident jure, in qvibus ceu Domini in bonis propriis jura qvasi Májestatica exercent, inqve terris suis locum tenent Imperatoris, habent regalia & sunt qvasi Reges, qvi omnia in suo, sicuti Imperator, possunt territorio. Bachov. *in not. ad Treutl. vol. 1, disp. 3. th. 6. lit. E. vers. altera ratio, p. m. 55.* Adde Knipschild. *de Jur. & priv. civit. Imperial. lib. 2. c. 10. n. 2.* Qvod ipsum confirmant *Rec. Imp. de Ann. 1577. tit. 10.* §. 7. his verbis: Doch soll hierdurch denen Churfürsten und Ständen an ihren von uns habenden Käyserl. Regalien / Privilegien und zustehenden Gerechtigkeiten / Ordnung zumachen / nichts præjudiciret / sondern ihnen vorbehalten seyn. Conf. *Instrument. Pac. Osnabr. art. VIII. §. 1. ibi : Libera juris territorialis tam in Ecclesiasticis, qvàm Politicis exercitio.* Qvas proinde leges etiam Imperator & Camera Imperialis seqvi tenentur. Bachov. *c. l. p. m. 426.* vid. Ordin. Cam. *part. 1. tit. 57.* von des Käyserlichen Cammer-Richtes Eyde: ibi: nach redlichen/ehrbahren und Ländischen Ordnungen / Statuten und Gewohnheiten der Fürstenthümer / Herrschafft und Gerichten / da sie vorgebracht werden. Qvemadmodum & aliàs secundùm cujuslibet loci statuta justitia est administranda. Carpz *d. Leg. Reg. c. 9. sect. 1. n. 4.* Licet in iis, qvæ Processum Superioris judicii concernunt, stylus & lex judicii superioris, qvà judiciaria attendatur, Mev. *p. 9. dec. 30.*

XII. Ex plenitudine præterea potestatis territorialis jure circa sacra gaudent Principes

pes. Vid. Besold. *in thes. pract. verb.* 60. freye Reichs-Ritterschafften/ §. nehmlich und fürs erste. Reink. *Lib.* 1. *cl.* 5. *cap.* 4. §. 228. R. I. *de Ann.* 1555. §. und damit solcher Fried. 15. Illust. Dn. à Seckendorff. *part.* 2. des teutschen Fürsten Staas *cap.* 15. *num.* 3. & *Lib.* 2. *cap.* 9. §. 4. des Christen Staats / *p* 296. *seq.* Ut non immeritò Imperator Justinianus gloriatus fuerit, se non minorem curam Ecclesiæ, qvàm vitæ habere, *Nov.* 3. *in epil.* Qvam curam olim qvoqve Principes Veteris Testamenti habuisse legimus 2 *Reg* 22. & 23. & 1. *Reg.* 15 *v.* 12. Qvomodo enim salutem subditorum supremâ curâ & potestate complecti dicerentur, qvi religionis veræ & sinceræ curam non haberent? Tabor *d. Regim. Imper. Eccles. d. th.* 23. *p.* 26.

XIII. A vero proinde aberrare videntur illi, qvi putant: Status Imperii à tempore factæ transactionis Passaviensis, plenitudinem hanc potestatis Ecclesiasticæ consecutos, Carpzov. *in Processf. tit.* 1 *artic.* 2. *num.* 5. adde Becker. *de Jur. Publ. lib.* 3. *cap.* 4. *p. m.* 179. cùm tamen eam à tempore concessæ superioritatis territorialis, qvæ potestatem regendi subditos in causis civilibus & Ecclesiasticis involvit, obtinuerint. Tabor. *d. l.* qvod enim pax Religiosa denuo Statibus Aug. Conf. majori cautela asseruerit & Pax Osnabrugensis confirmaverit, novam concessionem non infert. Per-Illustr. Dn. de Rhetz *Instit Jur. Publ. lib* 2. *t.* 1. §. 17. Qvam sententiam non infringunt verba R. I. *de Ann.* 1555. §. 20. qvasi suspensa sit Statuum Imperii jurisdictio Ecclesiastica, non vero concessa, jam dudum enim responsum à Reinkingio, *de R. I. S. & E. L* 3. *cl.* 1. *c* 10. *n.* 1. 2. & 3. suspensionem istam factam non qvoad Principes Imperii, sed saltem qvoad Pontificios

tificios clericos eam de facto prætendentes, Conf. D. Struv. *in Synt. J.F.c.6.aph.17.* Secularibus autem illam non datam, sed qvasi postliminio tanqvam annexum Superioritatis territorialis restitutam esse, salvis tamen manentibus ubiqve pactis & legibus fundamentalibus. Tabor. *c.l.p.27.* Conf. Dn. Ziegler. *d. Jurib. Maj. lib. 1. c. 13.*

XIV. Ex hoc jure Imperii & Superioritate territoriali fluit etiam jus primariarum precum, cujus virtute facultatem habent & Principes Imperii, nominandi & promovendi unam personam idoneam ac beneficium Ecclesiasticum in territoriorum Ecclesiis cathedralibus aliisqve. Sixtin. *de Regal. Lib. 1. c. 2. n. 34. & seqq.* Ziegler. *ad Lancelot. lib. 1. tit. 26. §. 4. in fin. & Jur. Majest. lib. 1. c. 18. §. 4. in fin.* Fritsch. *d. J. primar. prec. c 2. n. 47.* Johann. à Chokier. *d. primar. precib. sect. 2. n. 9.* Concurrit ad justum Juris hujus exercitium, universalis Ecclesiarum territorii protectio & profusa liberalitas, largissimaq; dotatio, qvæ jus Patronatus inferunt, *c. 25. d. Jur. Patron.* In Imperatoribus hæ preces tenues sunt reliqviæ Juris Cæsarei circa collationem Episcopatuum, Abbatiarum, aliorumq; beneficiorum Ecclesiasticorum, uti judicat Conring. *ad Bullam Innocentii X. p. 191.* Inter Imperii Status in hujus juris exercitio præ aliis eminent Potentissimi Electores Brandenburgici, qvi sub ipsis Imperii auspiciis illud exercent, donareqve consveverunt jus illud intimo cuidam Ministro, uti observavit Scheplitz *ad Consvetud. Marchic. p 1. §. 2. 3. num. 5.* Præsentatio verò harum precum & receptio trahit secum Canonicam institutionem & effectum possessionis Juris, nec aliâ ulterius indiget alicujus operâ

vel

vel gratiâ, nisi ad actum possessionis corporalis, in qvâ tantum consistit executio facti. Chokier. *d. tract. sect. 2. n. 12.*

XV. Ex potestatis seu superioritatis territorialis insuper plenitudine Principes facinorosis famam subditis restituunt, infamiamqve lege provinciali & jure topicô propter delictum commissum eis inustam prorsus tollunt, Myler. *de Stat. Imper. thes. 59. cap. 33. §. 2.* Qvodsi autem ex Jure communi & lege Imperii universali fuerit qvis infamiâ notatus, ea ipsa per solum Imperatorem tollitur. Dan. Ott. *de Jur. Publ. c. 11. p. 341.* Besold. *de Jur. Majest. c. 4. n. 5.* Delicta enim & crimina, qvæ consensu totius Imperii infamiam habent, & inde à Cæsare & nomine totius Imperii damnatos infamia seqvitur, communiter excipiuntur Dn. de Rhetz *Inst. J. Publ. lib. 2. tit. 9. §. 3.*

XVI. Ex territoriali Superioritate qvoqve est dandi communitati jus civitatis, Zahn. *in Ichnograph. municipal. c 2. in fin.* non qvidem *universale* & *Imperiale*, sed *particulare*, *provinciale* & *territoriale.*

XVII. Neqve etiam vigore sæpe laudatæ potestatis illicitum est Principibus, civitatibus & vicis concedere in districtu suo nundinas. Reinking. *L. 1. cl. 5. c. 6. num. 54.* qvæ tamen nundinæ non *universales* & *solennes* sunt, vulgò Reichs-Messen / sed *particulares*, in gratiam scil. & utilitatem unius districtûs concessæ, Jahrmärckte / Limn. *de Jur. Publ. in annot. ad Lib. 4. c. 8. n. 311.*

XIIX. Pluribus tandem ex usu superioritatis territorialis juribus Status Imperii utuntur, qvæ omnia præsentes paginæ non excipiunt, potest tamen de reliqvis consuli Reink. *d. l. lib. 1. cl. 5. c. 4. & 6.* Myler.

d. Prin-

d. Princip. & Statib. Imper. Qvi ut in pluribus, ita hac qvoq; in materia more ſolito, i. e. eruditô, ingenii vires probè exercuerunt.

XIX. Pateſcit ex his prædictis ſatis abundanter, maximam illam & inſignem Imperantium parentiumq; diſparitatem nullâ ratione poſſe negari, utpote qvòd his non liceat, qvod illis ex poteſtatis plenitudine liberum atq; illimitatum relinqvitur; Illorum idcircò erit imperare, ſuamq; à Deo potentisſimo conceſſam poteſtatem exercere, horum verò obtemperare: Hi etiam tanqvam perſonæ ut plurimùm privatæ, illis tanqvam perſonis per eminentiam publicis pares eſſe, iisdem juribus uti, & ad paria cum illis judicari neqveunt, qvanqvam & in aliqvibus eorum convenientia, ſalvâ nempe manente hâc poteſtatis plenitudine, haud difficulter posſit demonſtrari, de qva in ſeqventibus.

Caput II.

DE CONVENIENTIA & PARITATE IMPERANTIUM & PARENTIUM.

§. I.

CUm ſecundum Juris præceptum, de qvo *in* § *3. I. de J. & J.* & *l. 10.* §. *1. eod.* agitur, peccata coërceat, per qvæ injuſtè læditur proximus, à qvo malo nos abſtinere jubent ſacræ paginæ; cùm etiam Chriſtianis non tantùm mutuum odium interdica-

tur, ſed inſuper amor ſincerus & non ſpurius injungatur, *Matth. 22. v. 39.* præſertim qvòd inter nos natura cognationem qvandam conſtituerit, *l. 3. in fin. ff. de J. & J.* qvia omnes ab uno Patre proceſsimus, nihilqve alteri tam ſimile tamqve par eſt, qvàm omnes inter noſmet ipſos ſumus: Idcircò etiam, qvantumvis aliàs inter Principes & ſubditos vel alios privatos maxima ſit differentia, tamen hactenus paritas exiſtit omnium mutua, adeò ut nec privatus à Principe, nec Princeps à privato veniat lædendus. Hæc enim antea dicta non uni ſed omnibus & qvibuscunqve hominibus ſine differentia ex Chriſtiana Philoſophia ſunt præſcripta. Omnes ſiqvidem ſumus DEI ſubditi, qvorum cordibus Jus divinum & naturæ inſculptum, à qvo neuter privilegium aliqvod exemtionis prætendere valet. Sutholt. *de Jurisd. aphor. 30.* Knipſchild. *c. l. l. 5. c. 6. num. 27.* Qvod ipſum obſervans Joſephus Princeps Ægyptiorum, reſponſum tale fratribus dedit: Fürchtet euch nicht / denn ich bin unter GOtt / *Geneſ. 50. v. 15.*

II. Et poſitô, non conceſsô, qvòd legibus naturæ & Gentium Princeps non obſtringatur, ut Princeps, tamen ceu ad humanum genus æqvè ac aliæ gentes ſpectans perſona utiqve tenebitur. Conf. Becker. *in Synopſ. Jur. Publ. lib. 1. c. 4. n. 3.* Qvapropter Principes ex pactis & conventionibus, planè ſicut alius qvisqvam privatus, obligantur, per *l. 4. C. de legib. 1. Feud. 7.* Weſenb. *in ff. de Conſt. Princ. in fin.* Marpurgenſ. *Vol. 1. Conſ. 9. num. 8. & 82.* Gothof. Ant. *diſp. feudal. 1. th. 1. lit. b.* Dan. Ott. *de Jur. P. c. 7. p. 137.* Carpz. *deciſ. 87. num. 4. 5. 16. 17. & 18.* Ahaſv. Fritſch. *de liter. Reverſal. c. 3. n. 1.* Sive cum alio privato, ſive cum integra

tegra aliqva universitate contraxerint, in tantum, ut nec plenitudo potestatis, nec ulla aliqva urgens clausula, de Jure non admissibili & operationem aliqvam habente, eos inde eximere possit, cum semel constitutæ obligationi nemo alterâ parte invitâ, renunciare valeat. Ziegler. *de Jur. Maj. L. 1. c. 1. num. 16.* Frantzk. *V. R. Lib. 3. res. 1. n. 166.* Svadet etiam hoc Justitia commutativa, qvæ Jus Naturæ respicit, nec personarum respectum admittit; qvid enim est magis congruum fidei humanæ, qvàm ea, qvæ placuerunt servare? *l. 1. ff. de pactis.* Grave præterea putatur fidem datam fallere, *l. 1. pr. ff. de const. pecun.* cumprimis turpe id esse ducitur Principibus & illustribus personis, qvas unam lingvam unumq; calamum habere decet, Carpz. *lib. 5. tit. 2. Resp. 9. n. 10.* Knipschild. *de Jur. & priv. Civ. Imp. lib. 1. c. 18. n. 10. & 13.* & nihil est, qvod lumine clariore præfulgeat, qvàm recta fides in Principe, *l. 8. C. de Summ. Trin.* Imò fidem fallere in aliis probrosum, in Principibus verò abominabile dicitur. Tholosan. *lib. 2. de Republ. c. 20. sect. 28.* Et ut justitia est constans & perpetua voluntas, ita in Principe potissimum talis justitia reqviritur, qvæ absit ab omni inconstantia, vacillatione & mobilitate, prout subtilissimus JCtus Franzkius *lib. 3. resol. 1. n. 173.* eruditissimè differit. Generosus exinde laudandus venit sermo Philippi olim Hassiæ Landgravii: Einen Fürsten soll man erkennen bey Haltung geschehener Zusage / reiner Straßen und guter Müntz / vid. Waremund. ab Ehrenberg *de subd. c. 5. fol. 81.*

III. Hinc ob hanc exuberantiam fidei omnes contractus à Principe & cum Principe Imperii initos bonæ fidei esse asserunt, procedendumq; summa-

riè sine strepitu & figura judicii. Petrus Anton. de Petra *de Jur. qvæsit. non toll. per Princip. c. 6. n. 41.* Zasius *lib. 1. consil. 14. n. 43.* Borcholt. *consil. 7. lib. 1.* Hartm. Pistor. *l. 4. qv. 7. in consil. annexo n 8.* Besold. *part. 4. consil. 150. n. 27.* Eorundemqve nuda pacta & simplices conventiones producere actionem & exceptionem, Petr. Wesenbec. *consil 2. n. 60.* Mager. *d. Advocat. c. 9. n. 105.* Contractusq; vim legis obtinere, arg. *l. pen. C. de donat. int. vir. & ux. ibiq; Br. & Bl.* longeqve fortiores & firmiores esse legibus ab ipsis Principibus latis, Borch. *d. l.* Nec distingvendum esse, an cum subdito, vel alio qvovis sint initi, arg. *c. 1. ubi Dd. X. d. probat.* adeò, ut nec ex plenitudine potestatis à contractu cum subdito resilire liceat, Mynsing. *Resp. 24. n. 19.* Gail. *2. obs. 55. n. 5.* Klock. *d. contribut. c. 16. sect. 1. n. 172.* Argentorat. *vol. 2. consil. 47. n. 22.* Superioris enim in subditum verba porpurata mendacia esse non debent, ut loqvitur Carol. Scriban. *in Polit. Christian. lib. 2. c. 15.* Myler. ab Ehrenbach. *in Nomolog. Ordin. Imper. c 2. n. 2. & 3.*

IV. Qvæ præsupposita distinctionem: Utrum Princeps ut privatus, an vero ut Princeps contrahat, non attendunt, sed utroqve modô ipsum obligari volunt; præsertim qvia in contractibus ad conventionem respicitur, illiqve legem ex conventione accipiunt, per *l. 1. §. 6. ff. depos.* Unde alii addunt, si Princeps contrahens non velit teneri lege legis, teneatur tamen *lege conventionis.* vid. Carpzov. *decis. 87. n. 9.*

V. Qvantumvis autem, testante eheu! experientiâ, ipsô factô sæpe non impleantur promissa, atq; fides data servetur, tamen exinde ad illud qvod neces-

cessariò & de jure fieri debebat, nullâ ratione esse argumentandum, qvisqvis facile deprehensurus; vid. Reinking. *d. R. I. S. & E. lib. 2. cl. 1. c. 2.* Fides namqve dicitur secundùm alios à fieri, daß nehmlich das/ was man versprochen / gewiß und unfehlbahr geschehen solle; & definitur dictorum factorumqve constantia & veritas, Cic. *lib. 2. offic.* Præsertim autem servanda à Principe, qvia is immobilis esse debet, sicut lapis angularis & polus in cœlo. Contraveniens autem contractui, potestate suâ dicitur abuti, imò est hæc plenitudo non *potestatis*, sed *tempestatis*. Carpz. *in vol. disp. hist. jurid. polit. Dec. 4. pos. 7. n. 7.* Frantzk. *var. res. lib. 3. res. 1. n. 180.*

VI. Perpendant ideò imperantes, qvod à Deo suam habeant dependentiam, qvem imitari, ejusqve ductu omnia gerere debeant. Carpzov. *Resp. Jur. Elect. lib. 2. tit. 2. resp. 27. n. 5.* Qvare & Dii appellantur, *Exod. 22, 8 & 28. Psalm. 82, 6. Joh. 10, 34, 35, 36.* non verò Deus, ne qvid *super humanam ac probabilem modum*, ut Seneca in alio argumento loqvitur *d. Clement. lib. 2. c. 4.* sibi tribuerent; Pluralitas enim in humanis qvidem perfectionem augere potest, sed in divinis eandem minuit, cum non possit esse, nisi unus Deus. Deos ergo dici imperfectionis notam in Principibus relinqvit, ut Deo qvidem similes esse, eodem tamen longe inferiores se manere cogitarent, adeoq; homines se esse non obliviscerentur. Dn. Becman. *in diss. de Divino Vicariatu Princip. c. 2. §. 4.* Qvemadmodnm autem ipse Deus dictis suis atq; promissis firmiter innititur *Psalm. 33, 4.* Eundem in modum & Principes promissis suis & dictis firmissimè inniti decet. Carpz. *de Leg. R. Germ.*

 c. 3.

c.3. sect. 14. n.12. Et si res probè ponderetur, qvid aliud promissio Principis sine justa causa non servata infert, qvàm mendacium, à qvo ex dicto Syracidis *cap. 42. v. 20.* Principi abhorrendum. Si enim, qvid aliud, certè hoc hominem decet, ut verbis suis fidem præstet, nisi mendaciis veritatem corrumpendo destitutus ratione, eorum albo, qvi ratione pollent, excidere velit. Hanc fidei Principum exuberantiam Status Imperii eo ipso innuere voluerunt, dum *principalem* promissionem sub fidei Principis æqviparârunt juratæ promissioni, vigore *R. Imp. de Ann. 1555. §. 58.* in qvibus constitutum ut Princeps Imperii, tanqvam electus circuli Dux, Kräyß-Obrister/ea, qvæ officii sui sunt, promittat sub dignitate & fide Principis; si Princeps non sit, præstet Circulo juramentum corporale; Daß die/ so Fürstliche Stands oder Wesens/ bey Versprechung und Zusage Ihrer Fürstl. Würden und wahren Worten gelassen; aber die andere über obgemeldtes einen leiblichen Eyd beyde die Obersten und Zugeordnete den Ständen der Kräyße/ von denen sie erwehlet oder angenommen/ schweren/ *d. §. 58.* Et hoc ipsum extra hunc casum in genere obtinet, ut promissiones & assertiones, bey Fürstlichen Ehren und Worten/ vim juramenti realiter præstiti habeant, ac effectus juramenti qvoad vinculum contractus inducant; qvo facit *c. ad aures nostras 3. X. de his, qv. vi vel met. caus. ibi: nisi juramento vel fide interposita.* Mynsing *cent. 1. observ. 17.* Myler. ab Ehrenbach. *in Nomolog. Ordin. Imper. c. 6. per tot.*

VII. Contra hanc in fide observandâ Imperantium & subditorum æqvalitatem negotium facessere videtur *l. 31. ff. de Leg.* Principem scil. legibus

esse

esse solutum, & *Nov. 105. circ. fin.* Principem esse supra leges, & DEUM horum Imperio leges subjecisse, adeoqve etiam conventionibus suis non teneri. Cui objectioni responsio Treutleriana *sel. disp. vol. 1. disp. 1. th. 7. lit. b.* Principes scil. legibus *positivis*, qvas tulerint subditis, non verò *Divinis* & *naturalibus*, solutos esse, exasse satisfacere non videtur. Nam legibus positivis & civilibus principem qvoqve obligari, in omnibus conventionibus maximè ultrò citroqve obligatoriis, testantur *lex penult. C. de donat. inter vir. & uxor.* Add. *text. 1. F. 7.* Conf. Dn. Ziegler. *de Jur. Majest. L. 1. c. 1. n. 18.*

VIII. Qvanqvam autem leges obstantes de Principe summo loqvi videantur, nihilominus si res probè examinetur, hæ ipsæ, ea, qvæ dicta sunt, impugnare, haud poterunt. Adhiberi saltem poterit communis illa distinctio inter vim *coactivam*, seu *imperiosam*, & *directivam.* Id. Dn. Ziegler. *c. l. n. 27.* Priori modô potest qvidem dici Princeps legibus solutus, non verò posteriori, i. e. *directivè & exemplicativè*, qvod satis exprimunt verba *L. 4. C. de legib.* seqventia: *Digna vox est Majestate regnantis, legibus alligatum se profiteri, adeò ut de authoritate Juris regnantis pendeat authoritas, & reverâ majus imperio sit, submittere legibus principatum;* Ligantur etiam statuentes statutô suô, Gail *1. obs. 10. n. 12.* & decet Legislatorem leges istas qvibus ipse solutus esse videtur, servare, *l. 23. ff. de legat. 3.* Vita enim Principis perpetua est censura, ad qvam ut dirigantur subditi, non tam imperiô opus, qvàm exemplô; imo qvando ipse Princeps qvod à subditis exigit, præstat, legibus exemplo suo parendo, subditos qvoqve multo magis parere docet.

Dn. Ziegler. *d. l. n. 19.* Qvales enim esse solent in Republica Principes, tales reliqvi sunt cives, Cic. *Lib. 1. ad fam. epist. 9.*

Scilicet in vulgus manant exempla Regentûm,
Utq́; ducum lituos, sic mores castra seqvuntur.

IX. Novi eqvidem qvosdam velle Principes excusare *ex l. 1. de Const. Princ.* qvod populus omne jus & potestatem in Eos contulerit, ideoq; & licitum esse Principibus agere cum suis, qvid velint; Verùm hanc ipsam illationem omnibus modis claudicare, unusqvisqve deprehendit; distingvendum enim inter potestatem *tacticam* & *ordinatam* ad salutem & utilitatem Reipublicæ tendentem, & inter potestatem *inordinatam, violentam* atqve *iniqvam; illa* licita, vid. *l. ult. § ult. ff. de pign. act.* Gothof. Ant. *disp. feud. 9. th. 6.* hæc verò omnibus modis ut effrenis libido est prohibita. Mynsing. *5. obs. 93.* Nec enim plenitudo potestatis in aliorum extendenda est injuriam. Frantzk. *Var Res. Lib. 3. res. 1. n. 177 & 180.*

X. Dicas: Qvodsi autem Princeps directivè legibus teneatur civilibus, imo & suis constitutionibus localibus, plenitudinem ejus Principalem & territorialem admodum exiguam esse futuram, imò repugnare istud essentiæ summitatis, & si ita loqvi liceat, ejus qvasi Majestati territoriali. Verùm tenendum: qvòd essentia plenitudinis & summitatis per hoc ipsum qvando legibus tenetur directivè, non lædatur, sed saltem exercitium plenitudinis certis limitibus circumscribatur; Nam Princeps subditos & regnum non mancipio tenet, sicuti tenentur fundi & ædes, qvin potiùs is constitutus est populi gratia, ut eum conservet & protegat, Reink. *de R. S.*

& E.

& E. lib. 2. cl. 1. c. 1. n. 3. seq. non autem populus propter ipsum, & ut ejus jura contra naturalem æqvitatem intervertat. Carpz. *in J. P. F. p. 4. c. 11. def. 12. n. 6. & p. 3. c. 31. def. 13. n. 3.* Qvod ipsum apertè indicatur *in Lib. Sap. cap. 6. v. 4.* Euch ist gegeben die Obrigkeit vom HErrn/und die Gewalt vom Höchsten/ welcher wird fragen wie ihr ordnet / denn ihr seyd seines Reichs Ambtleute. Ut proinde jus Principum non consistere debeat in injuria & tyrannide seu factis iniqvis, de qvibus agitur *1. Sam. 8. v. 11.* qvare & Achabus ob Nabothi vineam direptam reprehensus & punitus, *3. Reg. 12.* & posteritas ejus, facti illius gravissimas dedit pœnas, *4. Reg. 10.* Sed in pietate, honestate & æqvitate, ideoq; etiã finis sermonis Samuelis *in prædict. c. 8.* fuit dehortatorius, complectens enumerationem malorum, ut eò magis deterreret populum à petendo rege. Vocat qvidem Propheta factum prædictum Regis iniqvum Jus, *in cap. 8. v. 11.* hoc ipsum autem præstat in sensu abusivo, qvemadmodum non insolitum est apud JCtos, jus venire nonnunqvam abusivè pro facto, & prætor dicitur qvoqve jus reddere, etiamsi iniqvè decernat. *L. 11. ff. de J. & J.*

XI. Cæteroqvin non potest negari, posse Principem bona subditorum tempore necessitatis, refusò tamen pretiò, in qvantum fieri potest, ad se trahere. Carpz. *de Leg. R. Germ. c. 1. sect. 5. n. 10. seq.* Knipschild. *de Jur. & priv. Civ. Imp. lib. 5. c. 6. n. 27.* Unanimis etiam Doctorum est sententia, posse scil. Principem tempore necessitatis, veluti belli sævientis, cives ac subditos ad pecunias sibi mutuandas, pro alendis exercitibus & præsidiariis militibus, & pro aliis ad bellum necessariis, compellere, ita tamen, ut

eô casu mutuantes moderatas usuras, & assecurationem restitutionis pretii recipiant vid. Balthasar. *de operis subditor. c. 8. p. 145.* & Carpz. *de L. R. G. c. 1. sect. 5. n. 10. seq.*

XII. Venit deniqve notandum: accidere nonnunqvam solere, ut plenitudo potestatis certis conditionibus & capitulis limitetur & circumscribatur, in absolutissima etiam potestate Majestatica & Regia, vi pactionis specialis cum subditis initæ, salvâ nihilominus manente Majestate ipsâ, Carpz. *de L. R. G. cap. 1. sect. 6.* Qvod ipsum conspicuum est in Imperatore nostro Romano-Germanico, qvi electus secundùm capitulationem præscriptam & leges Imperii regere tenetur, id qvod verba capitulationis comprobant hæc: Daß wir demnach uns aus freyem gnädigen Willen mit denselben unsern lieben Neven/ Oheimen und Churfürsten/ dieser nachfolgender articul, gedings- und pacts-weise vereiniget/ vertragen/ die angenommen/ bewilliget und zugesaget haben. Qvæ ipsa tamen capitulatio summitati Majestaticæ, satis superqve se tam in secunda instantia, qvàm in prima qvoad potestatem recipiendi qverelas denegatæ & protractæ justitiæ, idemqve in judicio causarum feuda Regalia concernentium, nec non in cognitione super Statuum delictis &c. se exserenti, nullatenus derogat, nec hâc ratione, qvâ saltem exercitium Majestatis certis circumscribitur limitibus, Majestatis essentia in aliqvo læditur. Conf. B. Dn. Tabor *in partit. Elem. p. m. 12. §. 9. in ecthes.* Alii inter imperium ipsum & imperii partes, & has, non verò illud coarctari, distingvunt, qvi similes sunt distinctionem inter imperii *summitatem* & *plenitudinem* adhibentibus,

&

& ultimam lege constringi regiâ, defendentibus. Vid. Strauch. *Instit. J. publ. lib. 1. tit. 4.* Sprenger. *de Jur. Publ. c. 4. p. 151.* & Johann. à Belitz. *d. J. P. tab. 1. q. 8.* Tandem etiam si qvid aliqvâ viâ videretur decedere Majestati, hoc ipsum non per se, sed per accidens fieri videtur. Vel si mavis rem felicius expedire distinctione inter Majestatis *naturam*, & ipsius *licentiam*; vid. h. t. JCtus Eximius Dn. Ziegler. *tr. de Jur. Maj. L. 1. c. 1. n. 14.* illa perfecta semper manet, & se ipsam absolvit atq; determinat, ac totum sui implet; hæc verò non *vaga* esse debet, instar libertatis, qvæ nihilominus salva manet qvantumvis jure determinetur, *§. 1. I. de Jur. person.* sed *justa & legitima*, legi conventionis accommodata, qvæ huic imperat non δεσποτικῶς, seu coactivè, sed πολιτικῶς, & persvasivè. Adeoqve hæc ipsa licentia ad actus exerens reipsa nihil aliud sit, qvàm exercitium ipsum Majestatis; hacqve ratione distinctio inter Majestatis essentiam & exercitium adhuc dum salva perstet. Vid. Dn. ab Einsiedel *tr. de Regalib. cap. 1. p. m. 27.*

CAPUT III.

DE RESULTANTE & ENATA EX PRÆMEMORATIS IN NONNULLIS CONSEQVENTIA.

§. I.

NOn tantum autem ipsi Principes contrahentes, sed & Eorum Successores ex contractibus

Prædecessorum suorum obligantur. Qvod ut eò planius intelligatur, sciendum: Successores non unius esse ordinis, qvidam enim Jure *singulari*, qvidam *universali* succedunt, prout idem in capite primo circa acqvisitionem est expositum. Conf. tamen *l. ult. ff. de except. rei vendit. l. 34. §. adjiciuntur ff. de damn. infect.* Tabor *partit. Elem. part. 2. th. 19. p. 53.* Qvi universali Jure succedunt, ii uno nomine hæredes vocantur, qvia hæreditas delineatur successio in universum jus qvòd defunctus habuit, *l. 24. ff. de V. S.* qvæ defertur vel *ab intestato* vel *à testato*, *§. ult. I. per qvas person. cuiq; acqvir. pr. I. de hær. q. ab intest. def. l. 1. ff. de suis & legit. hær. l. 39. de acqvir. hær.* Carpzov. *disp. feud. 5. th. 8.*

II. Utrôqve modô succedens tanqvam hæres, tenetur præstare id, qvod antecessor ex contractu aliis debet, juxta vulgatum: hæres tenetur præstare factum defuncti legitimum, *l. 14. C. de rei vindic. l. 56. §. 1. ff. de verb. oblig. l. 149. de R. I.* Wesenb. *in ff. de pignor. act. n. 8.* Succedens verò jure particulari & singulari, e. g. si cui res fuerit donata aut vendita, personaliter hic non est obligatus factum præstare donatoris aut venditoris, ob qvod aliis ad dandum vel faciendum se obligatum reddidit. Ex alterius siqvidem conventione nemo obligari potest, *§. 3. I. de inutil. stip. l. 38. pr. & §. 1.* & *l. 83. ff. de verb obligat.* adeoqve hôc sensu omnes obligationes ex nostra persona, non alterius, initium sumunt, *l. 11. ff. de Obl. & action.* Carpz. *p. 2. c. 16. def. 33. n. 4.* nec seqvuntur istæ successorem singularem, *l. 81. §. 1. ff. de contrab. empt. l. 4. c. de rer. permut.* Carpz *part. 2. c. 38. def. 17. n. 6. & lib. 4. tit. 1. resp. 10. n. 4. seqq.* Schrader. *de feud. part. 7. c. 7. n. 40.*

c.7.n.40. Nisi cum onere aliqvo qvid receptum sit, tum namqve res cum onere etiam in singularem transit successorem, *l.36. de servit. præd. rustic. l.3. C. de servit. & aqv.* Qvodcunqve igitur alicui ex ejusmodi contractu cum Principe celebrato legitimè acqvisitum est, istud successores ejus ex plenitudine potestatis rescindere, & alteri jus suum qvæsitum adimere neqveunt, *l. 1. §. 11. & 16. ff. ne qvid in loc. publ.* Carpz. *p. 1. c. 16. def. 16. & vol. disp. de inhibit. th. 17. n. 25.* nec non *in processs. tit. 16. artic. 2. n. 11.* Gail. *2. O. 58. n. 4.*

III. Cùm itaqve Princeps privilegium vel aliud aliqvid ex gratia sive remuneratione alicui legitimè concesserit, & acqvirens istud authoritate & dignitate principali obtinuerit & possederit, istud nec ab ipso dante, neqve ab ejus successore pro lubitu rescindi poterit, per *l.35. C. de Episc. & Cler.* Reinking. *de R. S. & E. lib. 2. cl. 2. c. 8. n. 29.* Vid. Franzk. *var. Resol lib 3. resol. 1. n. 177.* Princeps qvippe subditis privilegia concedens, se daturum facturumve aliqvid, spondet, hâcqve ratione cum illis contrahit & paciscitur; Jam autem ex præcedenti capite constat, contractus justitiæ commutativæ, svadentis æqvalitatem inter omnes, adeoqve & ipsum Principem, speciem existere. Reinking. *de R. S. & E. lib. 1. cl. 1. c. 5. n. 60.* Berlich. *part. 1. concl. 6. n. 5.* Carpz. *decis. 87. n. 4. 5. 16. 17. & 18.* Imò si privatis turpe est, donata, præsertim conventionalia, revocare, prætereaqve levitati perfectam donationem rescindere cupientium, jure occurritur, *l. 35. C. d. donat.* multò magis in persona publica id fœdum erit. Enenckel. Baro. *lib. 2. de privil. c. 7. n. 2. p. 276.* Cum enim in arbitrio cujuscunqve sit, hoc facere, qvod instituit, opor-

tet eum vel minimè ad hoc profilire, vel cum ad hoc venire properaverit, non qvibusdam excogitatis artibus suum propositum defraudare, tantamqve indevotionem qvibusdam qvasi legitimis velamentis protegere, *d. l. 35. §. 5. C. d. donat.* Conf. *t. t. d. C. revoc. donat.*

IV. Sunt eqvidem nonnulli, qvi adstruere conantur, privilegia ex gratia collata pro beneplacito revocari posse, qvos vid. allegatos ap. Reink. *c. l. lib. 2. cl. 2. c. 8. n. 29.* moti fortasſis ratione, qvòd beneplacitum nulli subjaceat legi. Vid. Dn. Lincker. *in disp. sing. de beneplacito. sect. 2. c. 3. p. 50.* unde & generaliter rescriptum est *in cap. si gratiosè 5. de rescript. in 6. ibi:* beneplacitum durabit perpetuò nisi à successore fuerit revocatum, qvod allegat Tabor. *in tr. de obl. succ. in off. c. 5. n. 18.* Verecundius tamen acturos esse Principes monet idem Reinking. *c. l.* si & hoc, qvod ex mera concesserint gratia, perpetuò custodiant. Franzk. *var. res. lib. 3. res. 1. n. 153.* Consentit Myler. *c. l. c. 13. p. 3.* ubi ait: Principem Imperii privilegium merè gratiosum, aut donationem, vel aliud beneficium ab antecessore collatum, pro lubitu revocare non posse; per *§. 2. J. de donat.* eò qvòd per privilegium & donationem, perfectum & integrum jus accipienti jam qvæsitum sit, *c. qvoniam 8. de concess. prabend in 6to.* firmitasqve ejusmodi concesſionis jure se tueatur gentium, licet etiam Princeps donator rem insolitam aggressus dicatur.

V Non tamen, uti multis videtur vir nominis sui Grotius erravit in *tr. de Jure B. & P. lib. 2. §. 14. c. 9.* inqviens: falsum esse, qvòd contractus Regum leges sint, nam ex legibus nemini jus adversus regem nasci,

nasci, ideo si eas revocet, nemini facere injuriam. Nam eatenus axiomatis hujus *2. l. pen. C. d. donat. int. vir. & ux.* hic est sensus, ut sc. lege repugnante subsistat à Principe celebratus contractus, utqve qvem privatus non legitimè iniret, pro justo ac legitimo habeatur. Hillig. *ad Donell. lib. 12. c. 22. lit. Z.* Dn. Ziegler *ad d. l. Grot. p. 376. 377.* Sicqve Grotius non hoc vult qvod Princeps contractui contraveniens non inferat injuriam, sed si leges mutet, eandem cessare, cum ex LL. contra Regem nullum nascetur jus subditis.

VI. Cœterum privilegia subditorum, cum crepundiis puerorum qvæ iis plorantibus iterum solent offerri, iterumqve auferri cùm plorare desierunt, nullatenus erunt comparanda. Mortuâ eapropter Serenissimi concedentis personâ, æqvum est ob rationes præter enumeratas insuper alias, successorem privilegio Antecessoris inhærere, non verò istud revocare, & qvidem (1.) ob antea adductam generalem rationem, qvia hæres factum defuncti præstare tenetur, *l. 149. de R. J.* Gotthof. *Ant. disp. feud. 4. th. 5. lit. b.* (2.) qvòd non tam Principis persona, qvàm authoritas vel dignitas ejus in conventionibus consideretur, ita ut qvamvis Principis persona sit emortua, dignitas ejus ac authoritas nihilominus superstes sit, nec morti subjiciatur, per *d. cap. si gratiosè 5. X. de rescript. in 6.* (3.) qvòd qvemadmodum Princeps non absqve gravi indignatione perferret, si dignitati & authoritati suæ principali qvisqvam nonnihil detrahere attentaret; parili ita ratione, qvod sibi fieri displicet, alteri ne fecerit, *caus. 25. qv. 1. can. 15.* Potius autem perpendat, qvod secus agens præsumatur

matur contravenire ſibi ipſi, dum ſemper unum idemqve manet Imperium. Reinking. *c. l. lib. 1. cl. 3. c. 10. n. 38.* Deprehendens iſtud Greg. M. his reſcripſit verbis: ſi ea deſtruerem, qvæ anteceſſores noſtri ſtatuerunt, non deſtructor ſed everſor juſtè comprobarer. Privilegium itaqve á Principe conceſſum perpetuò duret, *c. 18. X. de reg. Jur. in 6to.* Princepsq; ſubditos in eodem, in qvo illos inuenit ſtatu & uſu privilegiorum relinqvat, *l. 64. C. de decur.* ibi: *Univerſa legitima vel ex conſtitutionibus data privilegia, integra volumus illibataqve ſervari.* Eâ enim præcipuè Princeps á ſubditis recipitur lege, inqve primordio regiminis ante homagii præſtationem promittere ſolet, qvòd ſubditos privilegiis qvietè fruiſci, ſit permiſſurus.

VII. Generoſa igitur Imperatoris Ferdinandi I. reſolutio Anno 1546. data Bohemis incendium paſſis, qvô privilegia eorum igne conſumpta, laudatur iſthæc: Ob ſchon ihnen die Privilegia im Rauch auffgangen/ ſo wäre doch Treue / Glaube und Königliche Zuſage nicht verbrandt/ wäre geneigt alle und jede Privilegia zu erneuern / zu vermehren / und gar mit Maltern zu zumeſſen. Burgold. *de notit. Rer. Imper. p. 1. d. 1. p. 56.* Obſervandum tamen hîc illa diſtinctio: utrum conceſſiones beneficiorum vel jam *actu ipſo* ſint interpoſitæ, vel ſaltem *promiſſa*; illô modô ſubdiſtingvendum & expendendum: num collatio facta ſit ex *cauſa honeſta & probabili*, e. g. meritorum, ubi hæc ipſa collatio revocari neqvit, vel *minus honeſta & improbabili*, ſeu *turpitudine qvâdam laboranti*, qvæ utiq; revocabilis eſt.

VIII. Notanter inde dictum fuit ſupra, Prin-

cipem revocare non posse, qvod *legitimè* est cõcessum & qvæsitum; qvodsi enim illegitimũ qvid non nemo obtinuerit & à Principe acqvisiverit, nihil obstat, Principi tum licere istud rursus adimere, qvemadmodum Carolus IV. privilegia, contra alia privilegia peculiaria, Electoribus data, concessa à prædecessoribus, rectè revocavit, & per legem Imperii pragmaticam A. B. *tit. 14. in fin.* rursus annihilavit, utpote qvod privilegia non posſint nec debeant in alterius concedi præjudicium, Barbos. *in thes. loc. com. lib. 14. c. 83. ax. 7. & 16.*

IX. Hoc ipsum notandum contra eos, qvi ambitiosè in odium aliorum, fortassis finitimorum, à Principibus suis privilegia impetrare non verentur, cùm tamen istud qvod hac ratione impetratum ipsô jure sit invalidum, *l. 4. pr. ff. de decret. ab ordin. fac. l. ult. C. si contra jus l. util. pub.* Sæpè namq; Principes nimia importunitate petentium flecti solent ad aliqvid concedendum, qvod ipsum tamen postea, tanqvam precibus falsis circumventi, ipsimet valere nolunt, qvantumvis etiam indultum fuerit. *l. 2. C. de offic. Magistr.* Gail. *2. obs. 88. n. 2.* Peretz. *in Com. C. de divers. rescript. n. 11.* Adeò ut ne qvidem Judex inferior hac in re, qvòd contra jus & justitiam obtentum, pro non interposito reputandum, *l. 9. §. 1. de offic. procons. l. 7. C. de prec. Imp. offerend.* Klock. *Cons. 7. n. 667. tom. 1.* Carpzov. *Lib. 2. tit. 3. resp. 46. n. 23.* attendere, *l. 6. C. si contr. jus l. ut. pub.* sed nihilominus in causa progredi & procedere debeat, *c. 19. X. de testib.* Coler. *de process. execut. part. 4. c. 2. n. 19. p. 808.* Sciturus, juri qvæsito alterius per Principis indulgentiam nihil posse derogari. *c. 19. X. de privil.* Ne dicatur jam, nimium officiales Principis peccare, imò contra jusjurandum Principi suo præstitum venire, si qvando con-

césſiones contra jus qvæſitum tertii, impetrare connitentur, ſic docente Carpzovio *in J.P.F.part. 2. cap. 6. def. 3.* Conf. Ahaſv. Fritſch. *in tr. de miniſtr. peccant. concl 3.* Ut eô majori facilitate Princeps iſtiusmodi concesſionem poſteà retractare & revocare valeat, ſimulatqve precator impetratis carere debeat. Marpurgenſ. *vol. 4. conſil. 14. n. 66.*

X. Simile judicium de immodicis Principum donationibus & largitionibus eſt ferendum, qvibus reputationi & exiſtimationi ſucceſſorum præjudicatur; ex ſectione enim ſubſtantiæ honorum enaſcitur paupertas, emergitq́; inde contemptus Principum, principalioresq; familiæ ad minimum ita attenuantur, ut pro dignitate ſtatum ac conditionem ſuam amplius tueri neqveant. Vid. Carpz. *de L.R.G. c. 7. ſect. 1. n. 4. & 5.* Hinc non objurgandus venit Carolus VIII. Galliarum Rex, qvi Ludovici Patris ſui immodicas donationes reſcidit atq; revocavit. Vid. Myler. *in Nomol. ord. Imperial. cap. 16. num. 3.*

XI. Qvodſi autem concesſiones beneficiorum ſaltem promiſſæ ſint, qvô pertinent gratiæ expectativæ, tenendum: faciliori negotio eas profligari poſſe, præſertim ab Imperatore, qvi Imperium ab Anteceſſore non hæreditario conſeqvitur jure, verùm ad ſummæ hujus dignitatis faſtigium per electionem evehitur. Myler. *c. l. c. 15. p. 1.* niſi fortè juſtisſimâ expectativæ iſtæ nitantur causâ, Id. *d. l. in fin.* Per ambitionem autem vel importunitatem extortæ facilè revocari poterunt, *cap. ult. X. de reſcript. in 6to. & 2. F. 35. c. 19. X. de priv.* Gothof. Anton. *diſput. feudal. 4. th. 5. lit. b.* hinc etiam reſcripta Principum adulatoria & ad gratiam impetrata, ipſo jure nulla ſunt, nullumqve ſortiuntur

effe-

effectum, *l. 5. C. si contra jus l. ut. publ. l. 29. ad l. Corn. de fals.*

XII. Cùm verò plerumqve eveniat, ut Principes hodie rei domesticæ minimam nonnunqvam habere soleant curam, sed majores impendant sumptus, ac reditus eorum sufferant, machen die Rechnung / ut vulgus loqvitur, ohne den Wirth / hácq; ratione debita contrahant qvàm plurima, hinc qværitur: Num eorum successores in Principatu, illa ipsa debita antecessorum creditoribus solvere obligentur? In resolutione hujus qvæstionis cum Dn. Tabore *in tr. de obl. success. in off. c. 5. n. 13.* existimo, *absolutos, independentes & summos* Principes, *à relatis, dependentibus & inferioribus* esse distingvendos. Tale namqve inter utrosq; est discrimen, ut hi ab illis, qvoad observantiam non honestatis tantùm ratione differant, sed etiam superioris imperio cogi possint. Absoluti autem Principes principatum vel *ex electione*, vel *ex successione* propriè sic dicta tenent. Priori casu qvoad contractus Antecessoris inqvirendum: num hi vel in *commodum privatum*, vel in *bonum principatûs publicum* initi sint, & ad officium & dignitatem spectent. *Illô modô* Princeps electitius non tenetur, cùm causa, ob qvam antecessoris nomine gravari deberet, deficiat. Qvodsi autem contractus in Principatûs utilitatem celebratus fuerit, omninò ex hoc obligabitur, per tradita Everhard. *1. Consil. 8. n. 10.* Gœdd. *inter Consil. Marpurg. vol 4. cons. 50. n. 79. p. m. 1248.* Frantzk. *var. res. lib 3. res. 1. n. 150. seqq.* tum enim non tam in personam, qvàm in rem obligatio contracta censetur. Klock. *de contribut. c 8. n* 7. Qvo & pertinent promissiones salariorum officialibus factæ, vid. Carpz. *part. 2. const. 29. n. 7.* Tabor. *c. l. n. 14.* Hinc & est, qvòd pax ab

Anteceſſore inita, à ſucceſſore tolli & impugnari non debeat, ſed is eam invitus etiam ſanctè obſervare adſtringatur, utpote qvòd conventio iſta, qvæ per pacem fit, publica exiſtat, *l. 5. pr. de pact.* h. e. ad ſtatum pertineat Reipublicæ. Pacem qvoqve ſic contractam Princeps non tantùm proprio, ſed & Reipublicæ ſ. dignitatis, qvæ perpetua eſt, nomine contraxiſſe cenſetur. Myler. *c. l. n. 1. & c. 16. n. 5.*

XIII. Qvod ſi verò Principes ſucceſſionis jure principatum obtineant, hoc caſu in ſummis principibus ajunt Dd. ſucceſſores merito agnoſcere debita à prædeceſſoribus b. f. & utiliter contracta, Vid. Klock. *de contrib. c. 8. n. 51. ſeqq.* Dn. Struv. *in Syntagm. jur. feud. c. 14. th. 29. n. 5.* Rectè autem hic fortè eadem obſervabitur diſtinctio, qvæ in principibus inferioribus occurrit, atqve notandum: num principes ſuccedant vel *jure hereditariô*, vel *non jure hereditario*, ſed ex pacto & providentia; illô iterum vel *merè* vel *mixtim tali. Merè jure hæreditario* ſucceditur in feudo, qvod vocatur; Erbeigenthümlich Lehen. Excellentiſſ. Dn. Stryck. *in exam. jur. feud. c. 4. q. 45.* v. g. qvando qvis dedit feudum alicui, ut ipſe & ejus hæredes qvicunqve illi ſint, ſive mares ſive fœminæ, & cui ipſe dederit iſtud, habeant, ſalvo aliàs manente domini jure fidelitatis, per text. *2. F. 48.* Gail. *2. Obſ. 154. n. ult.* In hoc igitur ſi principes ſuccedunt, debita anteceſſoris contracta, indifferenter ut hæredes, ſolvere tenentur. Dn. Struv. *Syntagm. Jur. Feud. d. c. 14. th. 2.* habet enim eandem cum allodialibus rebus naturam, & ſuccedunt in eo iidem jure ſangvinis hæredes, qvi in hæreditate allodialium admittuntur, qvapropter & hæreditarium nuncupatur. Goth. Ant. *diſp. feud. 1. th. ult. lit. d.* & qvidem *ſimpliciter* & *abſolutè*

talè,

tale, nullâ habitâ differentia inter hæredes, sive ii mares sint, sive fœminæ. *Mixtim* hæreditariô jure, commixto nempe jure comuni feudali, qvô propriè fœminæ non vocantur ad feuda, tum videlicet, qvando succedunt qvidem hæredes sangvinis, sed non purè & simpliciter, indifferenter unô eodemq; modô omnes, sed secundum qvid, ita ut qvàm diu mares extant, fœminæ expressè nominatæ & vocatæ non admittantur. Goth. Ant. *d. l. lit. k.* conf. tamen *text. 1. F. 8. §. 2. & 2. F. 17.* Qvantumvis obstare & velle videatur Gailius 2. *O. 154. n. ult.* feudum hoc non vocandum esse hæreditarium, sed ex pacto & providentia tale. Nam constat ex text. *2. F. 45. in fin.* si qvando filium reliqverit Vasallus, beneficium ab allodio non esse separandum, qvod si verò paciscatur parens, ut filio etiam non hæredi liceat conseqvi bona feudalia, feudum hoc est ex pacto & secundum providentiam, Anthon. *d. l.* juris scil. feudalis ex jure sangvinis, Carpz. *D. F. 2. th. 29.* cujus qvalitas fortior est, qvam illius qvod est mixtim hæreditarium. Dn. Stryck. *c. l. q. 50.* Qvô pactô & ex providentia juris feudalis, filius vasalli ab onere suscipiendæ simul hæreditatis liber videtur. Gotthofred. Ant. *d. l.*

XIV. Adeoqve ex his dictis facilè constare potest, successorem principis in feudo mixtim hæreditario similiter obligatum esse, prædecessoris debita contracta solvere, idq; ob qvalitatem hæreditariam ac allodialem, qvatenus hæres factus est ipsius prædecessoris sui, *l. 14. C. de R. V.* Struv. *Synt. Jur. Feud. c. 14. aph. 2.* In specie verò non licet huic successori feudum retinere & hæreditatem repudiare, uti testatur exemplum vasalli relinqventis filium, *d. 2. F. 45.* ubi filius

non poteſt beneficium ſive feudum retinere, hæreditatem autem ſeu allodialia tantùm repudiare. Wann der Sohn die Lehngüter des Vaters erben wil/ kan sich derſelbe der Erbſchafft nicht euſſern und das Lehn behalten.

XV. Atq; ſic in feudo hæreditario mixto ea notabilis eſt differentia inter filium & agnatum, ut nempe is ſolum feudũ repudiatâ hæreditate habere neqveat. Nec enim is *propriò* jure & ex *ſua perſona*, ſed *jure repræſentationis*, ſicq; *ex perſona patris* defuncti ad ſuccesſionem venit, *1.F.8.pr.* Carpz. *diſp. feud. 5. th. 24.* Procedit à patre & reputatur eadem perſona cum patre, proinde & is obligatur patrem defendere & ſolvendo æs alienum, ex feudi etiam proventibus, dedecus patris avertere, fidemq; ejus liberare. Carpz. *q. 2. conſt. 46. def. 5.* D. Struv. *Syntag. Jur. F. c. 14. th. 30. p. 542.* Cui non minimam inferret injuriam, ſi ejus hæreditatem repudiaverit, feudum verò retinuerit, *§. 1. & 2. J. qvib. man. non lic.* Carpz. *de oner. Vaſall. Feud. decad. 1. poſ. 5 n. 20.* Non etiam poteſt filius hæreditatem pro parte, eam ſcindendo adire, *l. 1. ff. de acqvir. hæred.* Richter. *deciſ. 79.* & ſuccesſio, qvæ jure ſangvinis fit, adeò conjuncta habetur ſuccesſioni bonorum, ut una ab altera ſeparari neqveat. Franciſc. de Amaya *ad l. 23. n. 16. & ſeq. C de decur. lib 10.* Æs tamen alienum contractum non aliud, qvàm qvod licitò modò ita factum, filius ſolvere obligatur, qvare debitum improbum occaſione luſus conflatum, filius ſolvere non obſtringitur, cùm ex ludo nulla naſcatur firma obligatio, *l. ult. C. de aleator.* Carpz. *in prax. crim. part. 3. qvæſt. 134. n. 8. & 13.* Agnatus autem in feudo mixto ſuccedens, vel ſuccedit in feudum & hæreditatem ſimul, tunc debita Vaſalli ſolvere & onera hæreditatis, ut ſucceſſor non feudalis, ſed ut hæres

agno-

agnoſcere cogitur. Schrader *de feud. part. 7. c. 7. n. 37.* Dn. Struv. *c. l. th. 29. n. 1.* vel in feudum tantùm, qvô caſu agnatus ſuccedens hæreditatem repudiare, feudum autem ſolummodo retinere valet. Qvô ipſo æs anteceſſoris ſui alienum, die Erbſchuld/ nec ſolvere, neqve etiam reliqva onera hæreditaria agnoſcere cogitur. Schrader. *d. l. n. 36. in fin.*

XVI. Qvodſi Feudum ex pacto & providentiâ ſit, in hoc nulla differentia inter filium & agnatum intercedit, ſed uterqve repudiata hæreditate feudum retinere poteſt. Dd. *allegati à* Dn. Struv. *Syntagm Jur. Feud. c. 14. aph. 30. n. 1.* Ratio in promptu eſt, qvia non jure ſangvinis & hæreditario, ſed aliunde & ex pacto & feudali providentia qvæſito, ſuccedunt, eundem in modum, ac ſi ab avo filius feudum acqviſiviſſet. Dn. Struv. *c. l. n. 9.* Itaq; qvemadmodum ex propriis ſuis bonis ſi non eſt hæres patris, ejus debita ſolvere non tenetur, ita nec ex feudo, qvod aliunde habet. Niſi vel (1) in feudi meliorationem, vel (2) in alium feudi uſum debitum probetur impenſum, ſive (3) conſenſus acceſſerit agnatorum, aut (4) ad dignitatis conſervationem erogata habeatur pecunia. Klock. *cit. d contribut. c. 8. n. 18.*

XVII. Unde conſeqvitur, Principes Imperii fruſtra uſuros repudiatæ hæreditatis exceptione, ſi qvando non ut nudi feudales, ſed inſimul honorum & dignitatum conveniantur ſucceſſores. Argentoratenſ. *1. Conſ. 30. num. 48. & ſeqq.* Struv. *Synt. J. F. c. 14. p. 537.* Dignitas namq; in ſucceſſoribus ſemper eadem eſt. Frantzk. *cit. loc. n. 52. ubi addit:* qvod ſi ſucceſſor Principis facto ſui anteceſſoris contravenerit, contravenire dicatur ſibi ipſi, cum ſemper ſit unus Principatus & unum Imperium.

XVIII. Cæteroqvin cùm non pauci forte Ducatus aut comi-

comitatus Imperii Romano-Germanici reperiantur, qvi varia multaq; allodialia insimul bona non rarò etiam alias comprehendant ditiones, ideò Principes aut comites successores *simpliciter* in dignitate succedenres, tantò fortius ad æris alieni exsolutionem sui prædecessoris Patris aut agnati adstringentur. Myler. *cit. l. c. 14. n. 8. in fin.* Et cum vix aliqvod in Germaniâ detur territorium, cui nor allodiales terræ immixtæ, ipsumq; sit universitas qvædam ex variis terris tum allodialibus, tum feudalibus, castris, hominibus, dominiis eorumqve pertinentiis constitu.a, aus vielen particular-Stücken / so wohl allodial, als Lehn zusammen gebracht und ein corpus individuum und Fürstenthumb eingerichtet / territorii Successorem sicut ad æs alienum qvodvis prædecessoris, ita qvoqve expectantiam concessam adimplere debere, Juri publico & Imperii usui convenientius judicamus cum PerillustriDn. de Rhetz *ad 1. F 3. n. 19. p. 189.* Eidem frustra contradicente novissimè Ittero *d. Feud. Imperii c. 18. n. 5. 6. 7.* qvi fundamentum hujus sententiæ planè non videtur assecutus.

XIX. Superessent adhuc qvædam in majorem hujus materiæ dilucidationem exponenda; verum cum instituti nostri ratio istud hac vice non patiatur, finimus, aliis accuratiorem hujus rei explicationem relinqventes

TANTUM!

SOLI DEO GLORIA.